

Ina perditga da la guerra

La giacca probablmain dad in schuldà american regorda ad in temp criv

DAD ANDREAS CADONAU/FMR

■ Il Museum retic ha retschavì ina giacca derivanta dad in commember dad ina squadra dad in bumbardader american. In aviun crudà giu avant passa 75 onns en la vischinanza da Filisur. Ina perditga da la Segunda Guerra mundiala terminada ils 8 da matg 1945.

Ils 5 d'october 1943 èn vegnids sutterads sin il santeri da Ragaz Bogn 13 schuldads americans crudads giu cun dus aviuns en la vischinanza da Ragaz Bogn e Filisur. Els eran part dad equipas da bumbardaders B-17 numnads fortezzas sgulantas. La furmazium sgulava l'emprim d'october nà da l'Italia vers la citad dad Augsburg. Pervia da tschajera nun han els pudì sa distatgar da lur chargia mortala. Els èn vegnids attatgads dad avius germans ed èn guntgids en Svizra vers Sargans. In dals 14 aviuns è vegnì tutgà da la defensiun svizra cunter aviuns staziunada a Sargans ed è crudà per terra en la vischinanza da Ragaz Bogn. Sulet trais schuldads da la squadra da diesch han survivì. In ulteriur aviun american già donnegià dals attatgaders germans è crudà giu en la vischinanza da Filisur. A tschintg dals umens esì reussì da bandunar l'aviun e sa salvar cun il paracadada. Ils ulteriurs sis n'han betg survivì la crudada. Ils schabetgs istorics èn bain documentads ed accessibels via warbird.ch. La pagina cuntegn fotos e rapports uffizials da l'inquisiziun militar inclus explicaziuns da perditgas. L'inquisiziun uffiziala dal militar svizzer constatescha ch'èr il segund aviun crudà giu en la Val Alvra saja vegnì tutgà da la defensiun svizra cunter aviuns. La cuntinuaziun da l'istorgia surdada dacurt al Museum retic cuntegn dentant dablars elements nunenconuschents. Il museum ha retschavì sco donaziun ina giacca dad in dals commembers da la squadra crudada giu en la vischinanza da Filisur. Tenor emprimas indicaziuns dal museum haja in dals schuldads regalà la giacca a l'antierur chaustaziun da Bravuogn ed uschia è la giacca la fin finala arrivada suenter 75 onns en il Museum retic. Ils detagls dal viadi da la

La giacca deponida en il Museum retic è cun gronda probabladad dad in dals schuldads americans internads en Svizra suenter la crudada da lur aviun en Val Alvra (fotografia sutvart).

FOTO MUSEUM RETIC

giacca americana basegnan anc scleriment.

Internà a Tavau

Ils survivents da la crudada dal bumbardader american èn vegnids arrestads ad Adelboden. Quell'infirmaziun deriva da Dani Egger, conresponsabel per la documentaziun accessibla via warbird.ch. El è autur dad ina publicaziun che sa fatschenta cun aviuns esters en Svizra durant la guerra. Egger ha explitgà ch'ìls uffiziers americans sajan pli tard vegnids internads a Tavau. Cunter la fin da la guerra e pervia dals numerus bumbardaments dals alliads sin citads germanas èn dapli aviuns esters atterrats u curdads giu sin territori svizzer. Ed uschia è il dumber da schuldada internada creschì. Dapli che 1600 schuldads americans èn vegnids in-

ternads en Svizra durant la Segunda Guerra mundiala e blers han pers la vita. En il Grischun èn set aviuns americans crudads giu en fin l'onn 1945. La crudada da Filisur è stada l'emprima, ulteriuras crudadas en documentadas per Schlargigna, S-charl, Brambrüesch, Sursaissa e Partenz. Tenor las infurmaziuns dad Egger han plirs dals internads bandunà la Svizra en direzziun da la Frantscha gia avant che la guerra è stada finida. Uschia er ina part dals survivents da las squadras crudadas a Ragaz Bogn e Filisur. Ed in dals survivents dal bumbardader crudà en Val Alvra ha insacura laschè enavos sia giacca a la staziun da Bravuogn. Ina giacca bain flodrada che stueva dar chaud a l'um en l'aviun. Las temperaturas en ils bumbardaders nun eran uschè empernaivlas sin altezzas en fin 6000 meters sur

mar. Egger ha fatg attent che betg tut la vestgadira militar dal temp da la guerra mundiala saja la fin finala sa mussada sco originala. La giacca deponida en il Museum retic fa en scadin cas la paret da gia esser vegnida duvrada pulit. Ed è cun gronda probabladad s'atterrada en la Val Alvra via paracadader.

FOTO WARBIIRD.CH